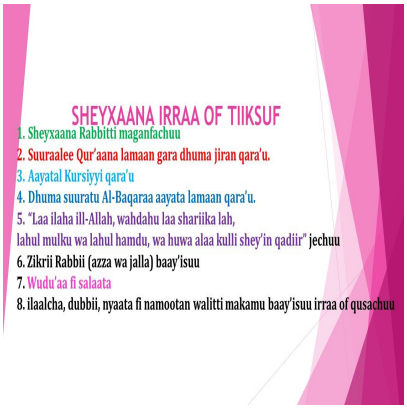

SHEYXAANA IRRAA OF TIIKSUF

Description

Sheyxaanni diina ifa baha ilma namaa jallisuuf murate kaâ€™eedha. Sheyxaana jechuun maal jechuudhaa? Jinnii jechuun hoo?
Afaan Arabiffaatin jechi â€œ**Sheyxaana**â€• jedhu jecha walii galaa **fincilaa oftuulaa** hundaaf taâ€™uudha. Walumaagalatti jechi kuni jiraata murtaaâ€™a tokkoof kan itti fayyadamaniidha. Sababni isaas, sheyxaanni Gooftaa isaatti waan fincilee fi of tuulef. Sheyxaanni rahmata Rabbii irraa abdii kute jira. Sababa kanaaf, Rabbiin ibliis jechuun isa waame. Jechi kuni jecha Alabasa fi ublis jedhanirraa dhufeedha. Alabasa jechuun wanti gaariin kan isa keessa hin jirre. Ublis jechuun immoo abdii kutuu fi baduudha. [1]

Jinnii jechuun maal jechuudhaa? Jinniin sanyii nama irraa adda kan taâ€™an, ibidda irraa kanneen uumamaniidha. Akkuma ilma namaa ni nyaatu, ni dhugu. Isaan keessaa akkuma ilma namaa jinniin gaarii (saaliih), Musliima taâ€™anii fi jinniin badaan, jallataan ni jira. (Ilaali suuratu al-Jinn 72:11,14). Arabiffaan â€œJinnâ€• jedhamanii kan moggaafamaniif ija namaa irraa dhokatoo waan taâ€™iniif. Sheyxaanni gosoota jinni keessaa tokko. Rabbiin ni jedha:

Ø¥Ù•Ù†Ù‘ÙŽÙ‡Ù•Û¥ ÙŠÙŽØ±ÙŽÙ‰Ù°Ùƒ Ù‡Ù•Ù Û¡ Ù‡Ù•ÙˆÙŽ ÙˆÙŽÙ„ÙŽØ¨Ù•Ù‡Ù•Ù Ù•Ù‡Ù•Û¥ Ù Ù•Ù†Û¡ ØÙŽÙŠÙŠØ«Ù• Ù„ÙŽØ§ Ø³ÙŽØ±ÙŽÙˆÙ‡Û¡Ù†ÙŽÙ‡Ù• Ø¹ÙŽÙ„ÙŽÙ‰Ù° Ù‡Ù•Ù Û¡Û— Ø¥Ù•Ù†Ù‘ÙŽØ§ Ø¬ÙŽÙ„ÙŽÙ‰Ù°Ù•Ù‡Ù•Ù Ù•Ù‡Ù•Û¥ Ù Ù•Ù†Ù‘ÙŽØ§ Ù„ÙŽÙ‡Ù• Ù„Ù•Ù‡Ù•Ù Ù•Ù‡Ù•Û¥ Ù Ù•Ù†Ù‘ÙŽØ§ Ù„ÙŽÙ‡Ù• ÙŠÙ•Ø¤Û¡Ù Ù•Ù†Ù†ÙŽÙ‡Ù• Ù„Ù•Ù‡Ù•Ù Ù•Ù‡Ù•Û¥ï´¿

â€œ**Dhugumatti innii (sheyxaanni) fi gosti isaa iddoo isin isaan hin agarre irraa isin argu. Nuti isaan hin amanneef sheyxaanota jaalalle goonee jirra**.â€• Suuratu Al-Aâ€™araaf 7:27

Kanaafu, sheyxaanni bakka namni hin agarre irraa nama ilaalun nama adamsa, karaa irraa nama jallisa. Sheyxaanni jinnii qoma (laphee) namaa keessatti waan badaa yommuu hasaasu (wasawasuu), sheyxaanni namaa (bakka buâ€™aan sheyxaanaa) immoo karaa gurraatin namatti hasaasa.

Mee ilaalaa namni tokko akka kafaruu (Islaama gadi furu) sheyxaanni namaa akkamitti gurratti akka hasaasu. Sheyxaanni jinnii immoo kanaa caalaa. Qoma keessa deemun waan badaa namatti hasaasa, waan fokkuu namatti miidhagsa. Kanniin lamaan irraa of eeguf mee harâ€™a gargaarsa Rabbitiin qabxiilee ijoo armaan gadii haa ilaallu.

Eeggumsa 1ffaa: Sheyxaana Rabbitti maganfachuu (Al-istiâ€™aazatu billahi mina sheyxaan)- istiâ€™aaza (eeggumsa barbaadu) jechuun wanta nama miidhu irraa gara wanta nama eegutti fiigun eeggumsa barbaadudha. Namni sheyxaana irraa gara Rabbii dheessun akka isa eegu kadhata. Namni tokko â€œaâ€™uzubillahi mina sheyxaani rajiim (Sheyxaana abaarrame irraa Rabbiin tiikfama)â€• yommuu jedhu, â€œYaa Rabbii sheyxaana nama miidhu irraa na tiiksi. Dharaa fi hasaasa isaatirraa na fageessi.â€• Jechaa jira. Kanaafi, Rabbiin (subhaanahu wa taâ€™aala) akkana jechuun itti nu ajaja:

وَإِمَّا يَنزَغَنَّكَ مِنَ ٱلشَّيۡطَٰنِ نَزۡغٞ فَٱسۡتَعِذۡ بِٱللَّهِۚ إِنَّهُۥ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ٢٠٠

â€œYoo garagalchaan (hasaasni badaan) sheyxaana irraa sitti dhufe, Rabbitti maganfadhu. Dhugumatti Inni Dhagahaa, Argaadha.â€• Suuratu Al-Aâ€™araaf 7:200

Asitti Inni dhagahaa yommuu jedhu, â€œRabbiin sagalee dhagahu qofaa miti, duâ€™aayi gabrichaas irraa qeebala (deebii deebisaaf)â€• Yommuu namtichi sheyxaana irraa Rabbiin akka isa tiiksu eeggumsa barbaadu, Rabbiin isa tiiksa. Kanaafu, eeggumsi tokkoffaan sheyxaana Rabbitti maganfachuudha. Fakkeenyaf, Aâ€™uzubillahi mina sheyxaani rajiim jechuu yookiin duâ€™aayi suuratu al-Muâ€™minuun 23:97-98 keessatti argamtu qaraâ€™u dandeenya.

Eeggumsa 2ffaa: Suuraalee Qurâ€™aana lamaan gara dhuma jiran qaraâ€™u. Qul aâ€™uzu birabbil falaq (113) fi Qul aâ€™uzu birabbi naas (114) qaraâ€™u. Sheyxaana irraa eeggamuu fi sharrii isaa ofirraa deebisuuf Rabbiin irraa eeggumsa barbaadu keessatti suuraalee lamaan kunniin buâ€™aa ajaaâ€™ibaa fi guddaa qabu.

Yommuu sheyxaanni wanta badaa fakkeenyaf kanneen akka kufrii, zinaa, hanna, ajjeecha fi kan kana fakkaatanitti si kakaasu, suuraalee armaan olii lamaan irra deeddebiâ€™i qaraâ€™i. Hiika isaanii beekuf tattaafadhu. Yoo dandeesse ganama galgalas qaraâ€™uuf yaali. Fakkeenyaf, yeroo gara hirribaa deemtu.

Eeggumsa 3ffaa: Aayatal Kursiyyi qaraâ€™u (dubbisuu)- Sahiih al-Bukhaari keessatti Abu Hureyraan akkana jedhe: Ergamaan Rabbii (SAW) Zakaa Ramadaanaa akka eegu bakka na buusan. Ergasii namni tokko dhufe, nyaata irraa hatuu jalqabe. Ani isa qabee, â€œDhugumatti Ergamaa Rabbiitti si geessa.â€• Jedheen. Abu Hureeyran oduu guutu ni odeesse. Ergasii namni suni akkana jedhe (Maaloo gara Ergamaa Rabbii na hin geessin. Jechoota muraasa Rabbiin ittiin si fayyadu si barsiisaa), â€œGara firaashaa (siree) hirribaaf yommuu deemtu, Aayatal Kursiyyii qaraâ€™i. Tiiksan Rabbiin irraa taâ€™e si tiiksu itti fufa, sheyxaanni hanga bariisifattu sitti hin dhiyaatu. Ergamaan Rabbii (SAW) akkana jedhan: â€œ**Dhugaa siin jedhe. Inni garuu kijibaadha. Suni sheyxaana tur**e.â€• Sahih al-Bukhari 5010

Kanaafu, yommuu gara hirribaa deemnu Aayatal Kursiyyii qaraâ€™uuf tattaafachu qabna. Aayatal kursiyyiin suuraa Al-Baqaraa lakkoofsa 255 irratti argamti.

Eeggumsa 4ffaa: Dhuma suuratu Al-Baqaraa qaraâ€™u. Ergamaan Rabbii (SAW) akkana jedhan: â€œ**Namni dhuma suuraa baqaraa irraa Aayata lamaan halkan qaraâ€™e, isa geessi.**â€• Sahih al-Bukhari 5009

Aayatni lamaan tunniin suuratu Al-Baqaraa 2:285-286 keessatti argamti. Yommuu hirribaaf deemnu, Aayatal Kursiyyi ergasii Aayata lamaan tanniin yoo qaraane nuuf gahaa mitii? Kanaafu, harâ€™a irraa jalqabnee shaakalu haa eegallu.

Eeggumsa 5ffaa: â€œLaa ilaha ill-Allah, wahdahu laa shariika lah, lahul mulku wa lahul hamdu, wa huwa alaa kulli sheyâ€™in qadiirâ€• jechuu. Hiikni isaa **â€œ**Dhugaan gabbaramaan Rabbiin malee hin jiru. Inni tokkicha hiriyyaa hin qabneedha. Mootummaan kan Isaati. Faaruunis kan Isaati. Inni waan hundaa irratti Dandaâ€™aadha.â€•

Hadiisa Abu Hureyran (RA) gabaase keessatti Ergamaan Rabbii (SAW) akkana jedhan:
Namni â€œLaa ilaha ill-Allah, wahdahu laa shariika lah, lahul mulku wa lahul hamdu, wa huwa alaa kulli sheyâ€™in qadiir.â€•guyyatti siâ€™a dhibba jedhe, isaaf gabra kudhan bilisa baasun wal-qixxaata, hasanaanni (hojiin gaariin) dhibbi isaaf katabama, badiin dhibbi isarraa haaqama; guyyaa kanaa hanga galgaleefatu sheyxaana irraa eeggumsa taatif. Wanta inni hojjatee caalaa eenyulle waan gaarii hin hojjanne nama kanaa caalaa hojjate malee.â€• Sahih al-Bukhari 3293 fi Sahih Muslim 2691

Kuni eeggumsa guddaadha, faaydi gatii guddaa qabuudha. Nama Rabbiin laaffiseef irratti salphaadha. Umrii kurnan keessa taane yommuu hadiisa kana sheyni keenya nutti himan, zikrii tanaa shaakalaa turre. Ergasii arrabni zikrii kanaan ni leenjiâ€™e. Karaa irra osoo deemnu, konkolaataa keessa osoo teennu, nyaata osoo bilcheessinu fi hojii adda addaa hojjannu zikrii kana yoo jenne, sheyxaana irraa ni eeggamnaa jechuudha.

Eeggumsa 6ffaa: kuni eeggumsa nama fayyadu hunda kan caaludha. Innis zikrii Rabbii (azza wa jalla) baayâ€™isuu. Suuratu An-naas (114) keessatti sheyxaanni Khannaas jedhamuun ibsame. Khannaas jechuun â€œDhokate kan mulâ€™atu (biq illim kan jedhudhaâ€• Namtichi yommuu Rabbiin yaadatu, sheyxaanni qalbii isaatirraa ni deema (ni dhokata). Garuu faallaa kanaa namtichi zikrii Rabbii yoo dagate, sheyxaanni qalbii irratti wasawasaa (hasaasa badaa) darba. Zikrii Rabbii caalaa wanti namtichi sheyxaana irraa ittiin of eegu maaltu jiraa!

Eeggumsa 7ffaa: Wuduâ€™aa fi salaata- kunis wantoota gurguddoo sheyxaana irraa ittiin of eegan keessaa tokko. Keessumaayyu, yeroo dallansuu fi shahwaa (fedhii foonii). Dhugumatti isaan lamaan kunniin ibidda qalbii ilma namaa keessatti bobaâ€™aniidha. Akkuma Tirmizii keessatti dhufe, hadiisa Saâ€™iid al-Khudriyyi Ergamaa Rabbii (SAW) irraa gabaase keessatti akkana jedha:

â€œ**Dhagahayaa! Qalbii ilma Aadam keessatti dallansuun barbadaadha. Argitanii, [yommuu dallanuu] diiminna ijaa isaa, hiddi dhiigaa dhiitaâ€™e olbahuu? Namni kana irraa wanti tokko yoo itti dhagahame, dachitti haa maxxanu.**â€• Jami` at-Tirmizi 2191

Dachitti haa maxxanu jechuun haa taaâ€™u ykn haa ciisu jechuudha akkuma hadiisa biraa keessatti dhufeetti.

â€œ**Isin keessaa namni osoo dhaabbatu dallane gadii haa taaâ€™u; dallansuun yoo irraa qabbanaaâ€™e suni gaariidha. Taaâ€™u baannan haa ciisu**.â€• Sunan Abi Dawud 4782

Dhumarratti, Hadiisa biraa keessatti, â€œ**Sheyxaanni ibidda irraa uumame. Ibiddi bishaan qofaan dhaama. Tokkoon keessan yommuu dallanu haa wuduâ€™atu.**â€• Sunan Abi Dawud 4784

Wuduâ€™aa fi salaata caalaa gabrichi barbadaa dallansuu fi fedhii wanta ittiin dhaamsu maaltu jiraa! Dhugumatti, ibidda dallansuu fi fedhii kan ittiin dhaamsan wuduâ€™aa fi salaata sirnaan yoo salaatanidha. Kanaaf ragaa dhiyeessun hin barbaachisu muxxannoo irraa waan argamuuf. Keessattu dargaggoonni fi shamarran yeroo ammaa ibidda fedhitiin rakkachaa jiran wuduâ€™achuun sirnaan haa salaatan. Salaata kushuuâ€™an yoo salaatan, ibiddi fedhii fi dallansu ni qabbanaaâ€™a.

Eeggumsa 8ffaa: ilaalcha, dubbii, nyaata fi namootan walitti makamu baayâ€™isuu irraa of qabu. Dhugumatti sheyxaanni ilma namaa irratti tooâ€™anna kan argatuu fi galma isaa kan gahu balbala afran kanaani. Ilaalcha baayâ€™isuun miidhagsuu fi suuraa wanta ilaalanii qalbii keessatti akka buâ€™u fi suuraa waliin akka koâ€™oomu isa taasisa. Jalqabni fitnaa (qormaata cimaa) ilaalcha irraa jalqaba. (Zinaan (sagaagalummaan) eessarraa jalqabaa? Ilaalcha irraayyi miti?) Dhugumatti ilaalcha baayâ€™isuun hundee balaati.

Dubbii baayâ€™isuun immoo balbaloota sharrii sheyxaanni ittiin seenu hunda bana. Dubbii baayâ€™isuu irraa of qabuun balbaloota kanniin cufa. Jechi takka lolli meeqa akka uumamuuf sababa taate. Dhugumatti Ergamaan Rabbii (SAW) Muâ€™aazin akkana jedhan: â€œ**namoota fuula isaaniitin ibiddatti kan gonbisu wanta arrabni isaanii oomisheen ala kan biraa ni jiraa?**â€• Sunan Ibn Majah 3973

Badiin baayâ€™een kan dhalatuu sababa dubbii fi ilaalcha baayâ€™isuuni.

Nyaata baayâ€™isuun baditti nama kakaasa, Rabbiif ajajamuu (xaaâ€™a) irraa dadhabaa nama taasisa, gaflaa namatti duucha.

Namootan walitti makamu baayâ€™isuun immoo dhukkuba naqarsaa sharrii namatti fiduudha. Nama meeqa sababa walitti makamu baayâ€™isuun qananiin baayâ€™een irraa fudhatamte! Faaydi tokko malee namootan walitti makamu baayâ€™isuun addunyaa fi aakhiratti kasaaraa namatti fida. Wanti gabrichaf taâ€™u hanga haajaa isaa namootan walitti makamuudha. Haajaa isaa yoo fixate irraa fagaachu qaba. Imaam ibn Al-Qayyiim namootan walitti makamu bakka afurritti qoode. In sha Allah, guyyaa biraa ni ilaalla. Harâ€™aaf asirratti nu gaha. Wa billah tawfiiq

Kitaabban Wabii

[1] T he World Of The Jinn And Devils Fuula 13-14, By Umar Suleymaan Al-Ashqaar, Translator Jamal Zarabozo
2. Bidaaâ€™u Tafsiir-jildii 3 fuula 459-467 Imaam Ibn Al-Qayyim

Date Created
January 6, 2018

Author
admin